The Paradox of Academic Recognition: Why Degree Validation in the EU Fails to Prevent the Deskilling of Ukrainian Professionals

Det akademiska erkännandets paradox: varför validering av examina inom EU inte förhindrar avkvalificering bland ukrainska yrkesverksamma

Парадокс академічного визнання: чому валідація дипломів у ЄС не зупиняє декваліфікацію українських фахівців

The Paradox of Academic Recognition: Why Degree Validation in the EU Fails to Prevent the Deskilling of Ukrainian Professionals

For a prolonged period, pan-European policy priorities regarding displaced persons from Ukraine have centered on rapid labor market entry and the simplification of administrative hurdles. Yet, forced migration from Ukraine is characterized by an exceptionally high educational attainment: over 60% of adults hold higher education credentials, according to reports by the OECD and the Centre for Economic Strategy. A pervasive assumption posits that formal credential assessment should inherently integrate individuals into specialized economic sectors, thereby safeguarding their human capital. However, the author's empirical investigation into the legal and professional status of Ukrainians in Sweden reveals a systemic institutional trap: possession of a recognized degree does not preclude deskilling. Instead, it entrenches a protracted process of "brain waste," the ramifications of which must be addressed by both European and Ukrainian adult education (andragogy) frameworks.

An empirical survey conducted by the author among a sample of 723 respondents (over 82% of whom have resided in Sweden for more than two years) identified a critical decoupling between academic credential evaluation and labor market implementation. The Swedish regulatory apparatus has demonstrated robust capacity for baseline documentation: 36.0% (260 respondents) have already received an official recognition decision from the Swedish Council for Higher Education (*Universitets- och högskolerådet*, UHR), with an additional 51 applications pending. Nevertheless, a UHR determination merely establishes formal academic equivalence to a Swedish degree (Bachelor's or Master's level) while omitting direct access to regulated professions. Consequently, a mere 1.8% of respondents (13 individuals) have succeeded in obtaining a Swedish professional license (*Legitimation*)—a mandatory requirement in healthcare, education, and pharmaceuticals—while only 81 professionals have completed specialized certification programs.

The inaccessibility of regulated professional domains generates institutional fatigue and deliberate credential abandonment. Within the study, 18.0% of respondents (130 individuals) reported opting out of the recognition process entirely, rationalizing that they "work outside their field and see no practical utility in doing so." Highly skilled personnel—including economists, engineers, educators, and civil servants—remain relegated to routine manual labor sectors such as cleaning services, hospitality, and warehouse logistics.

Viewed through the theoretical lens of andragogy (adult learning theory), this dynamic precipitates skill decay and the erosion of professional agency. Adult education is efficacious

primarily when embedded within active, context-specific professional practice. A career hiatus of two to three years induces technological obsolescence and diminishes professional self-efficacy. Furthermore, 67.6% of respondents (489 individuals) reported taking no vocational training or upskilling courses during their displacement. This outcome stems from severe systemic role strain: 76% of the cohort are women (predominantly aged 36–55) whose cognitive and physical resources are monopolized by daily household survival and the educational integration of dependent children. Under these circumstances, host-language acquisition frequently plateaus at a functional, colloquial register; 80.1% of respondents assess their Swedish proficiency as merely elementary or conversational, thereby failing to satisfy the advanced academic standards (C1/SAS) required for professional practice.

This vulnerability is compounded by shifting legal timelines. Although the Temporary Protection Directive officially remains in effect until March 4, 2027, with the potential for further extension, June 2026 marked the opening of transition pathways to standard national residence permits—predominantly work, research, and tertiary education visas. Nevertheless, empirical findings expose a profound divergence between intent and statutory feasibility. While nearly half the sample aspires to obtain work permits, 43.7% (316 individuals) assess their prospects as low, predominantly due to an inability to meet rigid income thresholds and strict contractual requirements imposed by the host country. Consequently, years of residence within the EU have failed to convert formal academic qualifications into durable professional legalization, while simultaneously compounding the loss of domestic vocational relevance.

These empirical findings demonstrate that passive credential-auditing policies have reached structural exhaustion. The return of qualified human capital to Ukraine cannot occur seamlessly without proactive andragogical mechanisms that bridge host-country experiences with the domestic labor market. This imperative necessitates a structured policy of professional reintegration: the establishment of robust Recognition of Prior Learning (RPL) systems, targeted modular reskilling initiatives, and transitional support frameworks designed to reverse career demotion. Only through such targeted interventions can returning professionals re-enter the Ukrainian economy not as deskilled laborers, but as active drivers of post-war recovery.

References and Empirical Base

- Author's empirical sociological survey on the legal and professional status of Ukrainians in Sweden (February–March 2026, N = 723).
- Cedefop. (2023). *European inventory on validation of non-formal and informal learning: Synthesis report*. Publications Office of the European Union.
- Centre for Economic Strategy. (2024). *Ukrainian refugees: Who are they, where are they, and how to help them return* (Policy Paper, Wave 4). Kyiv: CES.
- Knowles, M. S., Holton, E. F., & Swanson, R. A. (2015). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development* (8th ed.). Routledge.
- OECD. (2023). *International Migration Outlook 2023: Skills Mismatch among Displaced Populations*. OECD Publishing.

© 2026 Nataliia Kravets. All rights reserved. Any reproduction, distribution, or citation of the empirical findings and text is permitted solely with explicit attribution and a direct link to the author and original publication.

Det akademiska erkännandets paradox: varför validering av examina inom EU inte förhindrar avkvalificering bland ukrainska yrkesverksamma

Det europeiska mottagandet av skyddssökande från Ukraina har under en längre tid prioriterat en snabb etablering på arbetsmarknaden samt reducering av administrativa barriärer. Samtidigt uppvisar denna grupp en exceptionellt hög utbildningsnivå: över 60 % av den vuxna populationen innehar eftergymnasial utbildning, enligt rapporter från OECD och Centre for Economic Strategy. En utbredd premiss gör gällande att formellt erkännande av kvalifikationer per automatik integrerar individer i kvalificerade sektorer och därmed bevarar deras humankapital. Författarens empiriska undersökning av ukrainares juridiska och professionella ställning i Sverige påvisar emellertid en strukturell institutionell fälla: ett erkänt examensbevis utgör inget fullgott skydd mot avkvalificering (*deskilling*). Snarare konserveras ett långvarigt kompetenssvinn (*brain waste*), vars konsekvenser måste hanteras inom såväl europeiska som ukrainska vuxenutbildningssystem (andragogik).

En enkätstudie genomförd av författaren bland ett urval om 723 respondenter (varav över 82 % har vistats i Sverige i mer än två år) synliggör en kritisk diskrepans mellan akademisk bedömning och faktisk arbetsmarknadsetablering. Det svenska förvaltningssystemet uppvisar god administrativ kapacitet avseende grundläggande dokumentation: 36,0 % (260 respondenter) har erhållit ett formellt utlåtande från Universitets- och högskolerådet (UHR), och ytterligare 51 ärenden handläggs. UHR:s utlåtande fastställer emellertid enbart en generell akademisk jämställdhet med en svensk examen (kandidat- eller masternivå), utan att ge tillträde till reglerade yrken. Följaktligen har endast 1,8 % av respondenterna (13 personer) erhållit svensk yrkeslegitimation—vilket är ett obligatoriskt krav inom hälso- och sjukvård, skola och farmaci—medan 81 yrkesverksamma har genomfört kompletterande certifieringsutbildningar.

De svårforcerade kraven för inträde i reglerade yrken genererar institutionell resignation och ett aktivt avstående från den egna professionen. I undersökningen uppger 18,0 % av respondenterna (130 personer) att de medvetet avstår från att ansöka om validering med motiveringen: "Jag arbetar utanför mitt yrkesområde och ser ingen mening med det." Högkvalificerade akademiker—ekonomer, ingenjörer, lärare och förvaltningspersonal—förblir därmed sysselsatta inom rutinarbeten i servicesektorn, såsom lokalvård, hotell och lagerhållning.

Utifrån ett andragogiskt perspektiv (teorier om vuxnas lärande) medför detta kompetensdegradering (*skill decay*) och en försvagning av den professionella identiteten. Vuxenlärande förutsätter kontinuerlig tillämpning inom en meningsfull yrkeskontext. Ett uppehåll på två till tre år från kvalificerat arbete leder till teknologisk och metodologisk diskoppling samt en sänkt professionell självkänsla. Därtill uppger 67,6 % av respondenterna (489 personer) att de inte har deltagit i några vidareutbildnings- eller omskolningsinsatser under sin vistelse i landet. Denna situation är en direkt följd av en komplex dubbelbörda: 76 % av urvalet utgörs av kvinnor (främst i åldersspannet 36–55 år), vars handlingsutrymme absorberas av familjens grundläggande försörjning och barnens skolgång. Under dessa förutsättningar stagnerar språkinlärningen ofta vid en vardaglig nivå; 80,1 % av respondenterna bedömer sina svenskkunskaper som grundläggande eller funktionella för vardagsbruk, vilket inte motsvarar de avancerade språkkrav (C1/SVA gymnasienivå) som krävs för yrkesmässig reetablering.

Denna problematik accentueras ytterligare av det migrationsrättsliga tidsperspektivet. Även om massflyktsdirektivet formellt gäller till den 4 mars 2027, med en hypotetisk möjlighet till förlängning, öppnades i juni 2026 möjligheten att ansöka om nationella uppehållstillstånd på ordinarie grunder—framför allt arbetstillstånd, forskartillstånd och studier. Enkätresultaten blottlägger dock ett avsevärt gap mellan förväntningar och regulatoriska realiteter. Trots att närmare hälften av respondenterna avser att ansöka om arbetstillstånd, bedömer 43,7 % (316 personer) sina utsikter som låga, i huvudsak på grund av svårigheten att uppnå de skärpta försörjnings- och inkomstkraven. Detta innebär att åren i mottagarlandet sällan har kunnat konverteras till en stabil, långsiktig legalisering inom kvalificerade yrken, samtidigt som den inhemska yrkeskompetensen successivt har försvagats.

De empiriska resultaten understryker att en politik begränsad till administrativ examensvalidering är otillräcklig. En hållbar återvandring av kvalificerad arbetskraft till Ukraina kan inte förutsättas ske per automatik utan kräver aktiva andragogiska övergångsstrukturer mellan utlandserfarenheten och den nationella arbetsmarknaden. Detta förutsätter strategiska insatser för professionell återintegrering: transparenta system för validering av icke-formellt och informellt lärande (*Recognition of Prior Learning*, RPL), flexibla utbildningsmoduler för kompetensförnyelse (*re-skilling/up-skilling*) samt stödprogram för att motverka effekterna av karriärmässig devalvering. Endast genom sådana strukturerade åtgärder kan dessa individer återvända till den ukrainska ekonomin som drivkrafter för landets återuppbyggnad, snarare än som en avkvalificerad arbetskraft.

Källor och empiriskt underlag

- Författarens empiriska sociologiska undersökning av ukrainares juridiska och yrkesmässiga ställning i Sverige (februari–mars 2026, N = 723).
- Cedefop. (2023). *European inventory on validation of non-formal and informal learning: Synthesis report*. Europeiska unionens publikationsbyrå.
- Centre for Economic Strategy. (2024). *Ukrainian refugees: Who are they, where are they, and how to help them return* (Policyrapport, Våg 4). Kiev: CES.
- Knowles, M. S., Holton, E. F., & Swanson, R. A. (2015). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development* (8:e uppl.). Routledge.
- OECD. (2023). *International Migration Outlook 2023: Skills Mismatch among Displaced Populations*. OECD Publishing.

© 2026 Nataliia Kravets. Med ensamrätt. All kopiering, vidarespridning eller citering av texten och det empiriska forskningsunderlaget är endast tillåten med tydlig källhänvisning och direktlänk till författaren och originalinlägget.

Парадокс академічного визнання: чому валідація дипломів у ЄС не зупиняє декваліфікацію українських фахівців

Загальноєвропейські акценти підтримки шукачів притулку з України тривалий час будувалися навколо якнайшвидшого виходу на ринок праці та спрощення бюрократичних бар'єрів. При цьому вимушена міграція з України вирізняється високим освітнім цензом: понад 60 % дорослих мають вищу освіту (згідно зі звітами OECD та Центру економічної стратегії). Поширена теза передбачає: формальне підтвердження кваліфікації має автоматично інтегрувати людей у фахові сегменти економіки та вберегти їхній людський потенціал. Однак авторське емпіричне дослідження правового й професійного становища українців у Швеції виявляє інституційну пастку: наявність визнаного диплома не захищає від декваліфікації, консервуючи тривалий «Brain Waste» (знецінення інтелектуального капіталу), наслідки якого доведеться долати як європейським, так і українським інституціям дорослої освіти (андрагогіки).

Опитування, проведене авторкою серед вибірки у 723 респонденти (де понад 82 % перебувають у країні понад два роки), зафіксувало структурний розрив між академічною оцінкою дипломів та їхньою практичною реалізацією. Шведський регуляторний механізм забезпечив високий відсоток базового документування: 36,0 % (260 респондентів) уже мають позитивне рішення про валідацію освіти від Національної ради вищої освіти Швеції (UHR — Universitets- och högskolerådet), а ще 51 особа перебуває в процесі очікування. Проте оцінка UHR констатує виключно формальну еквівалентність українського диплома до шведського ступеня (bachelor/master), залишаючи за дужками допуск до регульованих ринків праці. Як наслідок, лише 1,8 % опитаних (13 осіб) змогли отримати шведську фахову ліцензію (Legitimation), обов'язкову для медиків, освітян чи фармацевтів, а сертифікаційні програми пройшов 81 фахівець.

Недосяжність фахового ринку породжує інституційну апатію та вимушену відмову від кваліфікації. У дослідженні 18,0 % опитаних (130 осіб) зазначили, що свідомо не подають документи на визнання за формулюванням: «Працюю не за фахом і не бачу в цьому сенсу». Висококваліфіковані кадри (економісти, інженери, вчителі, держслужбовці) тривалий час залишаються в рутинному секторі фізичної праці (клінінг, готельний сервіс, складські послуги).

З позицій андрагогіки (науки про навчання дорослих), це призводить до атрофії навичок (skill decay) та руйнування професійної суб'єктності. Освіта дорослих продуктивна лише тоді, коли спирається на практичне застосування та фаховий контекст. Дво- або трирічна пауза у професії тягне за собою технологічне відставання та зниження професійної самооцінки. Крім того, 67,6 % опитаних (489 осіб) за весь час перебування не проходили жодних професійних навчань чи перепідготовки. Це наслідок подвійного навантаження: у вибірці 76 % становлять жінки (переважно віком 36–55 років), чий щоденний ресурс зосереджений на забезпеченні базового виживання сім'ї та адаптації дітей. За таких умов вивчення мови часто консервується на побутовому рівні (80,1 % опитаних оцінюють знання мови як початкове або суто розмовне), що відрізає шлях до академічних рівнів володіння мовою, необхідних для кар'єри.

Гостроти цій проблемі додає правовий таймлайн перебування. Хоча Директива про тимчасовий захист офіційно діє до 4 березня 2027 року з гіпотетичною можливістю

подальшого продовження, з червня 2026 року для українців відкрилася опція переходу на стандартні статуси перебування — передусім робочі, наукові чи студентські дозволи. Проте дані опитування свідчать про глибокий розрив між очікуваннями та законодавчими реаліями. Майже половина респондентів планують переходити на робочі візи, але 43,7 % (316 осіб) прямо оцінюють свої шанси як низькі через неможливість подолати жорсткі кваліфікаційні та зарплатні цензи приймаючої сторони. Це означає, що за роки перебування в ЄС фахівці не змогли конвертувати вищу освіту в стійку професійну легалізацію, накопичивши при цьому відставання у своїй основній професії.

Отримані емпіричні результати демонструють: політика простого фіксування дипломів вичерпала себе. Повернення кваліфікованих громадян в Україну не буде легким, якщо заздалегідь не створити андрагогічний міст між закордонним досвідом та національним ринком праці. Йдеться про системну політику професійної реінтеграції: прозору валідацію здобутого неформального досвіду (RPL — Recognition of Prior Learning), програми інтенсивного оновлення кваліфікацій (re-skilling/up-skilling) та адаптаційні курси для подолання наслідків кар'єрного дауншифтингу. Тільки за таких умов люди повернуться в економіку України не декваліфікованими працівниками, а реальними рушіями післявоєнної відбудови.

Джерела та емпірична база

- Авторське емпіричне соціологічне дослідження правового та професійного становища українців у Швеції (лютий–березень 2026 року, N = 723).
- Cedefop. (2023). *European inventory on validation of non-formal and informal learning: Synthesis report*. Publications Office of the European Union.
- Knowles, M. S., Holton, E. F., & Swanson, R. A. (2015). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development* (8th ed.). Routledge.
- OECD. (2023). *International Migration Outlook 2023: Skills Mismatch among Displaced Populations*. OECD Publishing.
- Центр економічної стратегії. (2024). *Українські біженці: хто вони, скільки їх та як їх повернути* (Аналітичний звіт, Хвиля 4). Київ: ЦЕС.

© 2026 Наталія Кравець. Всі права захищено. Повне або часткове копіювання, передрук чи використання емпіричних даних дослідження дозволяється виключно за умови прямого посилання на авторку та першоджерело.